

Az osztrák cs. magyar flotta története a kezdetektől a XX. századig

Hozzáadta: olaf
2004. október 23. Szombat 11:08

Trieszt város tanácsa 1382-ben a kő tengeri hatalommal, (Velencevel és Aquilejával) szemben III. Leopold Habsburg herceg (Steiermark uralkodója és a birodalomalapító Rudolf bátyja) védelme alá helyezi a várost. A Császári-Királyi haditengerészet története ettől az évtől származhat, hiszen Ausztria tengeri kijáratához jutott. Az 1400-as években bekebelezi Fiumét, majd a horvát-dalmát partvidéket, amely Magyarországig része volt, még a mohácsi csatában el esett II. Lajos magyar király. Az 1515-ös szerződés szerint Magyarországig és Csehországig és velük egyaránt partvidékek is Ausztriára szállt (152).

Az első 300 évben a török elleni védekezés során ariási jelentőségű tett szert az osztrák flotta, egyúttal háttérbe szorítva a tengeri flottát. Az uskok a török ellen harcoltak az Adrián, amelynek egyik-másik velencei kereskedelmi hajás is áldozatul esett. Ez háborút robbantott ki Graz és Velence között, melynek következtében nagy gályák kezdődtek meg Triesztben. Ezek azonban sohasem szűntek el, mivel a Velencevel történeti bökkenő után elöregtek azokat. 1702-ben francia hajók támadták meg Triesztet, a spanyolok során Nápoly és Szardínia Ausztria tulajdonába került, ezzel tengeri nagyhatalom vált. A török elleni háború utolsó nagy háború 1716-tól 1718-ig tartott. Savoyai Jenő herceg spanyol hadseregével levonult a Duna mentén Belgrád meghódításához, ehhez folyami hadihajókat vetettek be. III. Károly császárral tárgyalta a tengeri kereskedelmet. Trieszt és Fiumét kikötővárossá alakította. A kereskedelem védelmére Triesztben tengeri hajóhadat állított fel. (Az évszám: Trieszti Hajóhad) Az új osztrák flotta magját hármas nápolyi származású sorhajó alkotta, ezeknek és a többi újonnan épített hajónak a feladata a kereskedelem védelme volt. 1725-ben az angol Deigo altengernagy, egyben az első osztrák tengeri flotta parancsnokává nevezték ki. Triesztben sorhajókat és fregattokat építettek. A flotta zászlója 1730-tól a zászló 1743-tól a zászló 1735-ben a nápolyi Királyi és a spanyol Bourbonok kezébe került. III. Károly haditengerésze elenyészett. 1737-ben a főkapitányt elmozdították a San Carlo, az utolsó sorhajó építésétől eltiltve megszünt. 1744-ben érkezett Triesztbe a genovai Conte Luca Pallavicini saját hajóival. A tengeri hadiflotta főparancsnoka lett, majd 1753-ban megkapta a gályák és egyéb hadihajók generálisa címet. A fiatal hajóhad azonban a nem sokkal később az újonnan kirobbanó török elleni háborúk miatt csekély volt. A hadi felszerelésnek nagy részét a dunai flottának. Ezáltal megkezdődött a megszünt. A Mária Terézia 1775-ben megalapította a Trieszti Kelet-Indiai Társaságot, amelynek elnöke William Bolts brit tengerésztiszt lett. Szeptember 26-án a évszám Joseph und Theresia és Wilhelm Bolts parancsnokai alatt a zsidó hajó zott. A Delagoa-öbölben (1777-ben), valamint a Nikobaren (1778-ban) osztrák kolóniák alapított. A hajó 1781. május 6-án érkezett haza. 1781. április 28-án a évszám St. Johann und St. Anna nevű portugál fregatt megjelent a Delagoa-öbölben (Mozambikban) az 1777-ben alapított kis osztrák kolóniák elátására. A évszám Ferdinánd nevű hajókat elkobozták. Pollet kormányzó és csapata fogságba került. Később szabadon engedték őket. II. József harmadik alkalommal alapította meg az osztrák tengeri flottát. Trieszt város a császárral védelmet kőrt az Adriára betört kalózkodás ellen. II. József kőrt kuttert vásárolt (Le Justine, Le Ferme), amelyek 1786. október 4-én Triesztbe érkeztek. Velük végtelenül megalakult az Osztrák Tengeri Hadiflotta, amely 1918-ig fennmaradt. Első parancsnoka George Simpson kapitány volt. Aki ezt a tisztséget 1797. október 31-ig töltötte be. 1786-tól bevezették a piros-fehér-piros lobogó benne a csillaggal, tetején a királyi koronával. II. József parancsára bevezetett haditengerészeti akadémia. Lobogó. A napóleoni háborúk Ausztria tengeri hatalmát fenyegették. A francia tengeren hagyományosan tengeri nagyhatalomként számon tartott Anglia játszott a domináns szerepet és a szent tengeri hatalomra támaszkodva Franciaországot támogatta. 1797-ben a végtelenül Velence ezeréves évszámára, amikor a franciák a velencei kikötőt fegyvertelenül elfoglalták a várost és az ott állomásozó hajók nagy részét a francia hadsereg békésen (1797. október 17-én) Napóleon Auszriának átadta Velencét. Egy birtokba jutott a flotta, amely 10 sorhajóból, 7 fregattból állt. 1798-ban Ancona kapitányi után Ausztria 5 sorhajó és néhány kisebb hajó is elfoglalt. Genovát ezután osztrák hajók vették át, még nem adta meg 1800. januárban. A megszerzett és részben még fegyveres állapotban lévő francia sorhajókkal a lehető leggyorsabban fel kellett állítani a tengeri hadiflottát, az ön. évszám Trieszti Hajóhadat. A flotta parancsnoka L'Espine gróf lett. A tenger hivatalos nyelve az olasz lett. Velenceben, 1802-ben megnyitott a haditengerészeti akadémia. A Harmadik koalíció háború a tengerparti területek elvesztésével a végtelenül 1805-ben. 1806. január 19-én Ausztria kivonul Velenceből átadva a császári- királyi flotta nagy részét Velencének. Miután a francia csapatok elhagyják Triesztet, a megmaradt flotta megalakul a 2. Trieszti Haditengerészet (1806-1809). Az 1809-es schellingbrunn bökkenő eredmények Ausztria kiszorult a tengerről. A császári- királyi flotta hajóit eladták. A Napóleon bukása 1814-ben Velence, Isztria és Dalmácia ismét Ausztria tulajdonába került. Az újjalakuló császári- királyi hajóhad 10 sorhajóból, 8 fregattból és 14 briggből állt. 1817-ben a haditengerészeti tiszték száma 96 fő (Császári- Királyi hadsereg 1817-es évszám) akik a tengerben olasz szláv nemzetiségűek. Az évszám Austria és az évszám Augusta hercegének nevű fregattok amelyek a haditengerészeti jellegzetes fregatt típusainak első példányai lettek. Ezeket tetek el a szász tengerentélen utazást, mikor Ferenc császár Leopoldine nevű lányát vitték Brazíliaiban kiszemelt végzetlen Don Pedrohoz. Egy évben kezdődött az osztrák hadihajók egész világra kiterjedő expedícióinak korszaka tengerészekkel, tudósokkal és kalandorokkal a fedélzeten. Idővel ezek az utak ösztönöztek a termékek történeti, művészeti, hadi és nappali máziumok még ma is megtekinthető gyűjteményeinek alapját. Ezen kívül a tengerészeti szakkiképzést jelentettek. 1821-ben a flotta 2 fregattal, 4 brigggel és néhány sánnal Amilcaro Palucci vezetésével vesz a nápolyi forradalom leverésében, de az ellenség flottájával nem került a szállításra, mert csapataink a spanyol hadsereg leverik a forradalmat. Ebben az évben alakult meg a Levante hajóraj, amelynek feladata a török

kalázzainak legyázás. 1824-ben Amilcaro Palucci delle Roncoe márkíri lesz a flotta főparancsnoka. Látrehozza a haditengerészeti főparancsnokságot, az új hajókat építette és névelti a tisztikar látszalmát. 1826, szeptember 28-án Carolina korvett Skadamírjára elszállít egy gőzmozgós kalázzhajót. November 19-én a Giuso trabakel Cattalo/Arkadia kábelben zátonyra fut. 1829-ben a marokkói (El Araish) helyi kalázzok rablásiaknak megfokozásáért indult bántó expedíció, amit Francesco Bandiera vezetett. A A A A 1836-ban megalakul az Osztrák Loyd Az első osztrák tengőzhajózási társaság. A A A A 1840-ben egy brit-török-osztrák koalíció sietett Libanonban a törökökkel szemben. A A A A Franz Bandiera ellentengernagy, a hajóhad parancsnoka partraszállás egységét vezetett Saida, Libanon akkori fővárosa kábelbe. A mindössze 19 éves Friedrich herceg, a Guerra parancsnoka Akkon erdőnek megrohamozásával elnyerte a legmagasabb katonai kitüntetést, a Mária Terézia Rend Lovagkeresztjét, valamint szívetegesei legnagyobb elismerésért. A A A A A haditengerészet 1848-ig velencei volt, hiszen a hivatalos nyelv a fedélzeten az olasz a tisztek és a legénység nagy része velencei. Ez majdnem a flotta felbomlásához vezetett, miután Velencében kiképzett társaságot. Az olasz származású tisztek és matrózok dezertáltak, csak 70 tiszt és 700 matróz maradt hátra az osztrák lobogóhoz. Trieszt parancsnoka, Gyulai Ferenc gróf vette át a parancsnokságot a megmaradt egységek felállításával, és katonákkal felállítását. Az új észak-trieszti flotta május 1848 tavaszán blokád alá vétele kábelbe. A világtörténelemben elsőszorra itt használtak hálgballonból kihajtott bombákat. Radetzky marsall csatájában leverte egy lombard-velencei felkelést (ezért jutalomból többek között a császári és királyi haditengerészet kőcsászári hajóját kapja.) A A A A A Ferenc József 1848-ban 18 évesen lett Ferdinánd török kábel császára. Az új hajóhadat Triesztben építette fel. A szolgálati nyelv német lett, az olasz legénység és tisztek csökként, helyükre a korona minden országjáró érkeztek tengerészek. A A A A A 1850 a flotta megújul Hans Brich von Dahlerup altengernagy kidolgozza flottafejlesztési tervét, amely 6 sorhajó, 10 fregattot, 6 korvetet, 24 gőzmozgós, 6 brigget, 6 sárny, 36 újgyőnaszáj építési tervét tervezi. Bevezetik a német hivatalos nyelvet. Az Isztria partjainál fekvő Párla főhadikiképző. 1854-ben Ferdinand Max herceg (Mexikó császári császára és Ferenc József testvére) lett a hajó főparancsnoka. Parancsnoksága alatt a flottát modernizálták. Három csatahajó, nyolc cirkáló, gőzmozgós és kisebb egységek épültek Párla, Trieszt és Velence hajógyáiraiban. A A A A A 1854 Ferdinand Miksa herceg lesz a flotta parancsnoka. Fejleszti a flotta hajóit, valamint a kiképző berendezéseket is. 1856-ban kezdeményezi a Novara felújítását, valamint a császári-királyi tengerészeti arzenál alapkelettel Párlában. A Novara 1843-ban, Velencében észak-mérvén épült, máig a velencei forradalom alatt átkeresztelték észak-amerikai. 1862-ben építéskor gőzhajó. 1864 Maximilian herceget Mexikóba, ahol császári koronázták. 1868-ban hozta vissza a holttestét. 1866-ban ott volt Lisszabon, 1890-ben még mindig szolgálatban volt oktatóhajóként. A Novara fregatt Rea Italia megkosolása 1866 a poroszok megnyerik a tengeri uralomot, a fiatal Olasz Királyság szövetkezik a poroszokkal, hogy megkaparintsa a partmenti területeket és Dél-Tirolt. A A A A A Tegetthoff Lisszabon legyázta a törökben lévő Albrecht herceg Custozzánál szárazföldi csatájában leverte a kőtszer olyan erős olasz hadsereget. A kőtt győzelem kábel, hogy Ausztria a partmenti területeket (Triesztet, Isztriát), valamint Dalmáciát és Dél-Tirolt nem vesztesse el. A A A A A 1867-ben kiegyezés után létrejött a dualista állam, az eddigi észak-amerikai-királyi Haditengerészet és észak-amerikai és királyi Haditengerészet. Lépett életbe. A tengeri hadiflotta az elkövetkezendő években a világon tengeri eseményen jelen volt, számos tudományos eredményt ért el. 1868-ban az SMS észak-donau fregatt a császári állomáshajó, az SMS észak-erzherzog Friedrich kő-sárvén Kelet-ázsiai ment. 1869-ben a Szezi-csatorna megnyitása Ferenc József császár is részt vett, állászerkeztve ezt az útnyi alkalmat egy szentföldi utazással. A flotta parancsnoka Tegetthoff volt. 1872-74 között a Peyer-Weyprecht expedíció a észak-tegetthoff nevű hajóval sarkvidék kutatására indult, melynek során felfedezték a Ferenc József felület. A jégárból kábel fagyott észak-tegetthoff-ot legénység elhagyta. Az expedíció részétvevő gyalog verekedtek vissza magukat. 1881 Az észak-erzherzog Friedrich korvett Hermann Czedit von Brändelsberg fregattkapitány parancsnoksága alatt október 12-én dél-amerikai, dél-amerikai és nyugat-indiai missziós útra indult. 1884 és 1886 között az osztrák hajók az egész világon jelen voltak: a észak-helgoland, nyugat-afrikában, a észak-frundsberg, Kelet-Afrikában és a török-tengeren, az észak-aurora, Brazília-Amerikában, Dél-Afrikában hajóztott, majd tovább Ausztrália felé, a észak-nautilus, Kelet-ázsiai ment, a észak-donau, észak-albatros, Dél-Amerikában, valamint Dél- és Nyugat-Afrikában. 1886 a január és augusztus között tartó krak alatt egy császári és királyi hajó is részt vesz a sziget blokádjában. (észak-radetzky fregatt, észak-kaiser Max és észak-elisabeth gőzmozgós, észak-kerka, újgyőhajó, észak-lussin, torpedóhajó, észak-XV-XVI. torpedóhajó). A hajóraj sorhajókapitány parancsnoksága alatt áll. 1891, július 28-án Wilhelm Márt korvettkapitány és legénység a észak-p gőzmozgós fedélzetén keleti hosszúságú 21°45,8' és északi szélesség 35°44,8'-nál megméri a Földközi-tenger (4.404 m) pontját, mely a mai napig a Pola-árok nevet viseli. 1901 a észak-szigetvár SMS Alois Prapotnik fregattkapitány vezetése alatt kábel-amerikai és észak- európai missziós útra indult. Február 11-én Ausztria Kelet-ázsiai ment birtok veszi Tientsin vidéket. A 7,1 km²-es területnek 40.000 kő-nai lakója van. Forrás: Kiss Csaba: A Császári és Királyi flotta kőzirat